

"МИСЛЯ, ЧЕ КОНФРОНТАЦИЯТА В НАШЕТО ОБЩЕСТВО ЩЕ ПРОДЪЛЖИ ДЪЛГО"

— Г-н Кюранов, пред какви най-близки цели и задачи е изправена БСП?

— За мен най-важната задача, пред която БСП е изправена сега, е да направи всичко възможно да запази и ако може да консолидира това макар и временно мнозинство в парламента. Това е най-важната задача, според мен и най-близка — като политическа задача. Що се отнася до законодателни задачи, ние сме говорили за нашите приоритети. ОСД, което аз представлявам, настоява приоритет да имат икономическите закони, а не социалните. Знам много добре, че традициите на БСП са да поставя социалните закони на първо място, но условията, в които се намираме сега, са такива, че социалните закони ще останат мъртва буква, ако икономическите закони не бъдат приети. Затова ние настоявахме за Закона за добавената стойност, настояваме сега за Закона за фалитите, Закона за предпазния конкордат, измененията в Закона за приватизацията, тъй като ние сме за масова приватизация, а законът не предвижда масова приватизация.

— А далечните цели на БСП?

— Едно време ние винаги казахме, че строим нещо — било строим общество на преходния период, било строим социализъм, било се готвим да строим комунизъм и т. н. Аз мисля, че сега ние такива цели не можем да си поставяме, а целите, които трябва да си поставяме, преди всичко са преодоляването на кризата, нормализацията на икономическия и ежедневиен живот на хората и една възможност за разгръщане не само на социалното пазарно стопанство, но ако щете и разгръщане и развитие на личния икономически живот и бит.

— А по отношение на властта?

— Според мен БСП трябва решително да се стреми към властта, когато осигури свой съюзник.

— Може ли да се каже, че БСП е монолитна и как лично Вие съвместявате ОСД и БСП в себе си?

— Да се говори за монолитност в стария смисъл на думата не може. Между другото историята на БСП е доказала, че тя никога не е била монолитна, че винаги в

нея е имало разни движения и разни тенденции. Тези движения и тенденции са два типа — едни, които са намерили израз, и други, които са били неродедни движения. Тези, които са намерили израз, са се проявявали в периоди на относителна демокрация, но обикновено са били посрещани отрицателно от ръководството на БКП, а що се отнася до неродедните движения, те са били, така да се каже, потъпквани в зародиш. Но те са съществували винаги.

— Това само за определен тип партии ли е характерно или за всички политически сили?

— Аз мисля, че това е характерно за всяка партия, особено за големите партии. Тук има някаква връзка между количеството на партийните членове и тенденциите, които се развиват вътре. Въпросът е там, че през целия този период класовият състав на БСП не е бил монолитен, макар че ние сме го представяли като такъв. И че тя особено през периода на своето господство, през тия 45 години, фактически е била партия, която е изразявала различни интереси, и когато не е изразявала такива интереси, е потъпквала интересите на част от своите членове. Що се отнася до взаимоотношението ОСД — БСП — като изхождаме от целите на ОСД, сравнително лесно е да намерим мястото на ОСД в БСП. Аз смятам, че по своя класов състав, по своята социална база БСП вече пълнтно се е доближила до една партия на социалната демокрация и по-специално на лявата социална демокрация.

— А как възприемате ГОР, който всъщност поникна на ваша почва и територия?

— Първо аз не смятам, че ГОР поникна на наша почва. Ако той беше поникнал на наша почва, щеше да има чертите на ОСД...

— Говоря за почвата на БСП като цяло.

— Може би така изглежда нещата отстрани, но едва ли е

точно така. Защото ако го сравним с ОСД, ние имаме две големи различия с ГОР — едното е организационно, другото е същностно. Същностното различие е това, че ние се стремим към партия на социална демокрация, на лявата социална демокрация, а ГОР няма такива стремежи. Второто различие е организационно — ние оставаме в партията, а ГОР, както знаете, е извън партията. Тези различия ме карат да мисля, че ГОР не може да се нарече рожба било на партията, било на ОСД. Аз мисля, че ГОР ще се развива по друг път. Пред него има две възможности — едната — лявоцентристко движение, аз бих го предпочел, но то е по-малко вероятно, другата възможност е да се развива като дясноцентристко движение и аз мисля, че то ще отиде там, като изхождам от програмата, която беше изложена на конференцията.

— Докога според Вас ще трае конфронтацията в обществото и има ли БСП вина за нея?

— Мисля, че конфронтацията в нашето общество ще продължи дълго. Внимателно употребявам тези понятия, но аз мисля, че в дълбочината си конфронтацията е борба на класи, една класова борба. Макар че от много особен тип класова борба. Защо? Защото работници има в БСП, а и в СДС, интелегенция има в БСП и в СДС, селяни има в БСП и в СДС и т. н. Но аз, стоейки на позициите на класовата борба, едновременно стоя и на позициите на класовото сътрудничество. Т. е. на синтеза между едното и другото. Между другото у нас такава класова борба се води непрекъснато, само че тя има различни форми. Ние за съжаление откъсстваме класовата борба с политическата класова борба, а тя има други форми — икономически, форми в областта на идеите и такава борба се води всеки ден. Но тя още не непременно води до конфронтация. А у нас конфронтацията не може да се преодолее, защото не

се намират още възможности за съчетаване на интересите на големите социални групи. И това не става, защото не са изяснени редица принципи въпроси, като например въпросите за собствеността. У нас от едно почти пълно одържавяване има стремежи да се отиде към едно пълно очастностяване. А според мен решението е в съчетаването на тези форми. Докато това не се разбере, конфронтацията ще продължава. Що се отнася до БСП, трудно можем да говорим за вина. Поскоро се касае за отговорност и БСП има немалък дял в тази отговорност. ОСД смята, че в много случаи, когато БСП е изправена пред избора между едно конфронтационно и неконфронтационно решение, тя предпочита конфронтационното. Едва ли е нужно да ви кажа, че не по-малка отговорност аз виждам и от страна на СДС в това отношение. В някои случаи дори по-голяма. Но тук може би съм пристрастен.

— Всички говорят за предсрочни избори. Какво е становището на БСП — „за“ или „против“?

— Ще кажа своето лично становище и становището на ОСД. ОСД смята, че вероятно става за предсрочни избори е сравнително малка. Мисля, че никой не е заинтересуван от предсрочни избори: БСП не е заинтересувана, защото ще получи най-много гласове, ще бъде най-голямата партия, обаче няма да получи повече от 50 %, а БСП поне засега няма съюзник и няма лесно да го получи; СДС не е заинтересувана, защото тя е стигнала сега почти най-ниската точка на доверието пред избирателите, това показват социологическите данни, аз им вярвам, вярвам им и тогава, когато не са благоприятни и за БСП. Пита се тогава защо така упорито СДС издига лозунга за избори — аз мисля, че СДС просто няма друг избор, това е необходимо, за да може да се поддържа тонусът на апарата на СДС, разбирам това, но мисля, че то не е сериозно основание за избо-

ри. Между другото, аз бих припомнил една дата — 14 ноември. Ние всички си спомняме, че на 14. XI. според Филип Димитров трябваше да бъдат предсрочните избори... Мога да си представя, ако Жан Виденов беше определил тази дата, каква щеше да бъде сега реакцията на средствата за масова информация. Тази тема нямаше да слеза от първите страници. А сега се прави всичко възможно, за да се забрави тази дата. Аз не искам да я забравям не за друго, а защото когато един политик определи една абсолютно нереална дата, той носи за това политическа отговорност. Що се отнася до ДПС, смятам, че те също не са заинтересувани от предсрочни избори. Затова защото някои много тежки и сериозни въпроси на електората на ДПС, специално проблема за земята или по-скоро за баземлието на голяма част от електората на ДПС, също въпроса за безработицата не благоприятстват отиването им към избори. Към избори не може да се стреми и НСД поради това, че те още нямат структура... За избори не са готови и извънпарламентарните сили. Това ме кара да не изключвам възможността парламентът да завърши пълния си мандат.

— И през всичкото време да се говори за избори?

— Ами да. Знам, че съм почти единственият, който мисли така, но все повече се убеждавам, че така ще бъде.

— А как виждате нормализирането на страната във времето — много далечен ли е този момент или не толкова далечен?

— Ако говорим за демокрация, това е като че ли възможно да стане малко по-скоро, отколкото да се промени икономиката. За това се изискват по принципи много малко неща — да се спазват законите, да не се отива към конфронтация, да се поставят националните интереси над партийните, да се отива към национално съгласие. Това изглежда много просто, но то е изключително труд-

но постижимо. Затова аз не съм много голям оптимист. Мисля обаче, че е по-лесно да се нормализират отношенията в политиката, отколкото в икономиката, макар че по принцип едното без другото не може. Но се надявам, че политиките по-бързо ще осъзнаят необходимостта от нормализация, отколкото икономистите ще са в състояние да я направят. Не че те не са го осъзнали и не биха искали да го направят, но...

— Не значи ли това, че едното напрежението ще дърпа другото назад и така ще се удължава процесът на нормализация?

— Да, така е и не мога да кажа, че няма да бъде така.

— Накрая искам да Ви попитам конкретно за болния проблем на Русе — екопроблема. Ще има ли решение той или...

— Проблемът ми е много близък, защото фигурирам в списъка на създателите на комитета за Русе. Това само показва отношението ми към този въпрос. Но право да ви кажа, почти вече не виждам решението му. След като толкова усилия се положиха от българска страна, след като толкова уверения имахме от румънска страна и след като нищо не се получаваше, не съм оптимист. Бях говорил веднъж с едни инженери да намерят абсурдно решение на въпроса... След известно време те дойдоха и казаха — измислихме. Ще пуснем много силни водни струи като завеса пред Русе, за да спират газовете...

— А водата откъде?

— От Дунав чрез турбини и много други неща. Но това беше през тоталитаризма, когато такива работи ставаха, сега не може да стане. Щото трябва да намерим една фирма, която да поеме огромния риск, тя ще иска да й се заплатят разностните от данъците на Русенската община или от данъците на държавата, а дали това може да стане, не знам. Но на мен ми се стори не загубена идея... Но трябва да се опитат връзки с международни екологически организации, да се нададе вой до Господа, защото това е страшно нещо...

Въпросите зададе: Богдана ЛАЗОВА